

βασανάκι τό, πολλαχ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. **βάσανο**.

1) Μικρὸ βάσανο, μικρὴ ἐνόχλησις πολλαχ. Συνών. **βασανούλλι**. 2) Μετων. ὁ προξενῶν μικρὰς ἐνόχλησεις, συνήθως ἐπὶ ἀγαπωμένης κόρης (ἐπὶ τῆς σημ. ταύτης συνήθως εἰς χαριεντισμούς) πολλαχ. : *Μίλα ἐπὶ τέλους, ρε βασανάκι, ἀνεστέναξεν ἐκεῖνος ΠΝιρβάν*. Γύρω ἀπὸ τὸν ἔρωτ. 91.

βασάνης ἐπίθ. Πελοπν. (Λάστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βάσανο**.

ἽΟ ὑφιστάμενος βάσανα : Ἄσμ.

Ἐλεημοσύνη, Χριστιανοί, ἔς ἐμένα τὸ βασάνη, νὰ-ν-τό ἔβρη ἢ μαννούλλα σας κεράκι καὶ λιβάνι.

βασανία ἡ, Ἄνδρ. Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βάσανο**.

Βάσανος, ταλαιπωρία.

βασανίζω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) **βασανίζου** βόρ. ἰδιώμ. καὶ Τσακων. **βαρσανίζω** Ἡπ. Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Τραπ.) Προπ. (Κύζ.) κ.ά. **βαρσανίζου** Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ.ά.

Τὸ ἀρχ. **βασανίζω**.

1) Ἐξετάζω τι μετ' ἀκριβείας Πελοπν. (Ἀρχαδ.) : *Νὰ τὸ βασανίσουμε τὸ πρᾶγμα* (τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς ἡ συζήτησις). 2) Προξενῶ εἰς τινα σωματικὰς ἢ ἡθικὰς ταλαιπωρίας, ταλαιπωρῶ, τυραννῶ ἐνθ' ἄν. : *Μὲ βασανίζει πολὺν αὐτὸ τὸ παιδί. Μὲ βασάνισε πολὺν ὥσπου νὰ μὲ πλερώσῃ. Μὴ βασανίζεσαι γιὰ τόσο μικρὰ πράματα. Βασανίστηκα πολὺν ὥσπου νὰ πετύχω. Βασανισμένος ἄνθρωπος. Βασανισμένη γυναῖκα κοιν. || Φρ. Βασανισμένη ψυχὴ* (ἐπὶ ἀνθρώπου δεινοπαθήσαντος πολὺν) κοιν. *Βασανισμένο κόκκαλο* (συνών. τῇ προηγούμενῃ) πολλαχ. || Παροιμ. *Ἀναπαυμένα νεῖατα, βασανισμένα γεράματα* (ὁ μὴ ἐργαζόμενος κατὰ τὴν νεότητά ὑποφέρει ἐκ στερήσεων κατὰ τὸ γῆρας) Θήρ.

Ἔς τὰ πολλὰ βασανισμένος καὶ ἔς τὰ λίγ' ἀναπαυμένος (ἐπὶ τοῦ γλίσχρως ἀμειβομένου διὰ πολλοὺς κόπους) Λεξ. Δημητρ. || Ἄσμ.

Γιὰ σένα πάω κ' ἔρχομαι, γιὰ σένα τριγυρίζω, γιὰ σένα τὸ κορμάκι μου πολλὰ τὸ βασανίζω

Κρήτ.

Βασανισμένη μου καρδιά, δὲν εἶσαι ὅλγδ' δική μου, ἐξερριζώθης κ' ἤφηκες ἔρημο τὸ κορμί μου αὐτόθι. Τῆς μετοχ. βασανισμένος ἀντίθ. ἀβασάνιστος.

βασάνισμα τό, ἀμάρτ. **βασάνισμαν** Πόντ. (Τραπ.) **βασάνισμα** Λυκ. (Λιβύσσ.) **βαρσανισμαν** Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. **βασανίζω**. Ἡ λ. καὶ μεσν.

Ἡ ἀφηρημένη ἔννοια τοῦ **βασανίζω**.

βασανιστήριον τό, πολλαχ. **βασανιστήρι** Κρήτ. Πάρ. κ.ά. **βασαν'στήρ** Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. **βασανιστήριον**.

Πρᾶγμα ἢ πρόσωπον προξενοῦν ταλαιπωρίας καὶ βάσανα ἐνθ' ἄν. : *Ἡ ζωὴ του κατάντησε ἀληθινὸ βασανιστήριον πολλαχ. Εἶσαι βασανιστήρι, κατέεις το ;* Κρήτ. Συνών. **βάσανο 2 β**, **μαρτύριον**.

βάσανο τό, βάσανος ὁ, Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) **βάσανους** Μακεδ. (Χαλκιδ.) **βάσανον** τό, Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) κ.ά. **βάσανο** κοιν. **βάσανον** βόρ. ἰδιώμ. **βάρσανον** Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) **βάρσανο** Εὐβ. (Κάρυστ.) Ἡπ. Πελοπν. (Μάν.) Προπ. (Κύζ.) κ.ά. **βάρσανον** Ἡπ. (Ἰωάνν.) Θράκ. (Αἰν.) Λέσβ. Σαμοθρ. κ.ά. **βάσανε** Τσακων.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. **βάσανον**, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. **βάσα-**

νος. Ἡ μεταβολὴ τοῦ γένους συνετελέσθη τὸ πρῶτον ἐν τῷ πληθ. κατ' ἐπίδρασιν τοῦ συνων. **πάθη**, κατὰ δὲ τὸ **βάσανα** καὶ ἐνικ. **βάσανο**. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 58.

1) Τιμωρία, κολασμός, βάσανος Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) : *Τῇ κόλασις τὰ βάσανα Κερασ.* 2) Πόνος, μόχθος, ταλαιπωρία, δεινοπάθημα κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) Τσακων. : *Τραυρίζα βάσανα πολλά. Μ' ἔφαγαν οἱ πίκρες καὶ τὰ βάσανα. || Φρ. Μὲ τὰ χίλια βάσανα ἢ μὲ χίλια βάσανα ἢ μὲ τὰ πολλὰ βάσανα ἢ μὲ βάσανα πολλὰ* (κατόπιν πολλῶν προσπαθειῶν, κόπων, μόχθων κττ.) κοιν. *Τοῦ λιναριοῦ τὰ βάσανα καὶ τῆς ἐλαιοῦς τὰ πάθη* (ἐπὶ μόχθων μεγάλων) πολλαχ. *Τῇ Τροιάδῃ τὰ βάσανα* (ἐπὶ μεγάλων ταλαιπωριῶν) Κερασ. *Βάσανά μου τὰ ἄσωστα* (ἐπὶ ἐμφανιζομένων δυσχερειῶν) Πελοπν. (Δημητσάν.) || Γνωμ. *Ὁ κόσμος εἶναι γιὰ βάσανα πολλαχ. || Ἄσμ.*

Κρυφὰ τοῦ κόσμου σ' ἀγαπῶ καὶ φανερὰ ἔς τὸ νοῦ μου, γιὰτὶ σὺ μπλὲδ' ἐγίνηκες βάσανο τοῦ κορμιοῦ μου

Θήρ.

Γιὰ σένα ἔχω βάσανα, γιὰ σένα ἔχω πάθη,

γιὰ σένα ἔχω ἔς τὴ γαργάρα ἓνα γαργούρι κι ἄφτει

Κρήτ. β) Μετων. πρόσωπον ἢ πρᾶγμα προξενοῦν βάσανα κοιν. : *Εἶναι βάσανο αὐτὸ τὸ παιδί-αὐτὴ ἡ δουλειὰ κττ.* Συνών. **βασανιστήριον**, **μαρτύριον**. γ) Ἡ ἀγαπωμένη κόρη (τοῦτο λέγεται πάντοτε μετὰ τινος χαριεντισμοῦ) σύννηθ. δ) Ἀσθένεια Ἀθῆν. Στερελλ. (Ἀράχ.) κ.ά. : *Βρῆκε τὰ ζῶα βάσανο Ἀθῆν.* 3) Φόρος δημόσιος Ρόδ. 4) Καπνοσύριγξ (ἐπὶ τὸ ἀστειότερον) Μακεδ. (Θεσσαλον.) Χίος. Συνών. **ναργιλές**. 5) Τὸ ἀνδρικὸν μόριον Στερελλ. (Τριχων.) 6) Εὐώδες τι φυτὸν Λέσβ. (Μόλυβδ.)

βασανοκατοικία ἡ, Θήρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. **βάσανο** καὶ **κατοικία**.

Κατοικία, τόπος βασάνων : Ἄσμ.

Τὸ σιτήθος μου κατάντησε βασανοκατοικία,

νὰ κατοικοῦν οἱ λέοντες καὶ τ' ἄγρια θηρία.

βασανούλλι τό, Πελοπν. (Καρυὰ Κορινθ.) κ.ά.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. **βάσανο** διὰ τῆς καταλ. -οῦλλι.

Βασανάκι 1, ὃ ἰδ. : *Ἀφῆτε με νὰ εἰπῶ τὰ βασανούλ-
λια μου !*

βάσι ἡ, σύννηθ. **βάσ'** βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. **βάσις**.

1) Τὸ ἐφ' οὗ πατεῖ τις, στηρίζεται, βάθρον, θεμέλιον σύννηθ. : *Ἡ βάσι τοῦ τοίχου - τῆς κολόννας - τῆς σκάλας κττ. || Φρ. Βάζω βάσι* (λαμβάνω τι ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν, προσέχω) κοιν. *Βάζω βάσι ἢ δίνω βάσι* (ἔχω ἐμπιστοσύνην, πιστεύω) σύννηθ. *Δίνω βάσι* (ἀκούω μετὰ προσοχῆς) Ἀθῆν. *Βάνω τὸν δεῖνα βάσι* (τὸν λαμβάνω ὑπ' ὄψιν) Παξ. *Χουρίς βάσ' κ' βέντις* (λόγοι ἀσυνάρτητοι) Στερελλ. (Ἀράχ.) β) Ἡ κάτω πλάκα τοῦ ἐλαιοτριβείου Λευκ. γ) Ἐν τῇ ζωγραφικῇ ὁ πρῶτος χρωματισμὸς ἐπὶ τοῦ ὁποίου γίνονται νέαι ἀποχρώσεις Ἀθῆν. 2) Μεταφ. ἐφόδιον πνευματικὸν ἢ ἡθικὸν σύννηθ. : *Ὁ δεῖνα ἔχει καλὰς βάσεις ἀπὸ τὸ σχολεῖο - τὴν οἰκογένεια κττ.*

βάσι τό, Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βάσα**.

Τὸ φυτὸν πτέρις ἢ ἀέτειος (pteris aquilina) τῆς τάξεως τῶν πτεριδωδῶν (filices). Συνών. **πτέρι**. [**]

βασίζομαι σύννηθ. **βασίζουμι** βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βάσι**.

1) Στηρίζομαι εἰς ἐγγύησίν τινα ὥς εἰς ἀσφάλειαν σύννηθ. : *Ποῦ βασίστηκες καὶ τοῦ ἔδωσες δανεικά ;* 2) Ἐμ-

